

Négyszázezer jogfosztott kárpótlása

A Világbank röntgenképet készített a magyar felsőoktatásról. Az elemzés főbb megállapításai: a ráfordítások felhasználása gazdaságtalan; alacsony a hallgató-oktató arány (nálunk 5,5 hallgató jut egy oktatóra, míg az angoloknál az arány 10/1); kicsi a felsőoktatásban tanulók aránya. Különösen a természet- és társadalomtudományi karokon. A kapacitás túlzottan Budapest-központú, s fejletlen a továbbképzési rendszer. A KSH adatai szerint a fogyasztói árszínvonal emelkedése – a megelőző hónapokhoz hasonlóan – szeptemberben is kisebb mértékű volt, mint az év korábbi szakaszaiban. Az árak 1,5 százalékkal voltak magasabbak az augusztusnál. Meghatározó szerepet játszott az élelmiszerek és ruházatkódási cikkek árainak növekedése. A szóvivői tájékoztató szerint a kormány megtárgyalta s elfogadta az életüktől és szabadságuktól politikai okokból megfosztottak kárpótlására irányuló törvénytervezetet, s az ehhez kapcsolódó semmisségi jogszabály-tervezetet. Ez utóbbi az 1963–89. közötti időszakban egyes állam- és közrendellenes bűncselekményeket – lázadás, izgatás, összeesküvés, tiltott határátlépés stb. – semmissé nyilvánít. A személyi szabadságukban korlátozottak kárpótlását célzó tervezet az 1939. március 11. és 1989. október 23. között elkövetett jogsértések ügyének rendezésére törekszik, s mintegy négyszázezer embert érint. A kivégzettek hozzátartozóit egymillió forinttal kárpótolnák. A többiek a kárpótlást életjáradék formájában kapják, ám az igénylők ezt kárpótlási jegyre átválthatják. A hadifoglyok külön elbírálásban részesülnek. A kabinet megszünteti az Országos Ösztöndíj Tanácsot, s helyette 11 független szakértőből létrehozza a Magyar Ösztöndíj Bizottságot. Országunkban tett ötnapos látogatást a romániai Magyar Ifjúsági Szervezetek Szövetsége (MISZSZ). A magyar önkormányzatok működésével ismerkedve, a romániai helyhatósági választásokra készültek. A képviselőcsoport vezetése illetékes eldönteni azt, hogy a kisgazdapártból kizárt országgyűlési képviselők továbbra is az FKGP frakciójához tartoznak-e, vagy sem – jelezte Szabad György, az Országgyűlés elnöke.

A HÉT KÉRDÉSE

Szükség van-e történelmi igazságtételre?

A rendszerváltás óta számtalan formában és helyről hallatszott a „múlt rendszer bűnösei” felkutatásának szükségessége, a történelmi igazságtétel kérdése. Legutóbb a Parlamentben a Zétényi–Takács-féle közös Btk.-módosító javaslat keltett riadalmat, s nemcsak az érintettek körében. A pártállam ideje alatt a meglévő jogeszközöket nem alkalmazták – politikai okok miatt. Ma, úgy tűnik – igaz, fordított előjellel – ismét a politika szeretne diktálni a törvénynek. Valóban szükség van-e történelmi igazságtételre?

Bodó Zoltán nyugdíjas: – Szükség van igazságtételre. Elsősorban azok ellen, akik az elmúlt időszakban ember elleni vétségeket követtek el. Csak az egykor magas pozíciót betöltőkre vonatkoztatnám az igazságtételt. Borzasztó nehéz kérdés, hogy Magyarországon hogyan lehetne ezt végrehajtani, kivizsgálni, jogi úton érvényesíteni. De én azt hiszem, valamiképp meg fogják valósítani. A büntetés elsősorban azok ellen indokolt, akik a törvény nevében lelkiismeret-furdalás nélkül hozták a halálos ítéleteket, s ezek után továbbra is élvezhetnék meglévő javaikat. Nehéz lesz ezeket a bűnösöket megtalálni, de biztos vagyok benne, hogy megoldható a feladat. Annak ellenére is, hogy sokan közülük már átmentették magukat az új rendszerbe.

Kószó Antal nyugdíjas: – Egyetértene a történelmi igazságtétellel. A múlt rendszer rengeteg adósságot, terhet nyomott a nyakunkba, s ezt valahogy rendezni kellene. Igenis fel lehetne kutatni a bűnösöket, de nem vagyok benne biztos, hogy ez megtörténik majd. Hiszen ezek közül az emberek közül nagyon sokan ma is vezető pozícióit töltöttek be, kft.-k, részvénytársaságok, különféle csoportok vezető emberei, akik most is nagy befolyással rendelkeznek. Nem tudom, lesz-e olyan erő Magyarországon, amely véghezvinné az ilyen szigorú, mint Csehszlovákiában. Ezek az emberek már megkötötték a kezüket, s a főbűnösök intézkedéseit.

Kovács Szilvia tanuló: – Én még nem éltem akkor, amikor ezek a dolgok történtek. Nem tudom, szükség van-e egyáltalán erre. A vélemények megoszlanak, van aki úgy gondolja igen, és van, aki úgy gondolja, nem. A fiatalság nem tud erről túl sokat mondani, nem köti le a figyelmét ez a téma. Talán csak azokat a keveseket érdekli, akik rendszeresen figyelemmel kísérik a parlamenti tudósításokat. Ha lesz valami törvény nálunk, szerintem nem lesz olyan szigorú, mint Csehszlovákiában. Ezek az emberek már többnyire öregek – sokan már meg is haltak közülük –, és megtalálni is nehéz volna őket. Sokat már nem tudnak ártani. Megtalálásuknak, megbüntetésüknek nem volna semmi értelme. Ami volt, elmúlt.

P. T. T.

Nyitott kapuk

Csongrád megye középfokú iskoláinak Nyitott kapuk akció-jának programja a következő napokra: november 4-én, a Bebrits Lajos Szakközépiskola és a 624-es számú Ipari Szakmunkásképző Iskola, november 5-én a Damjanich

János Katonai Gimnázium és a Textilipari Szakközépiskola, míg november 6-án az Alternatív Kísérleti Speciális Szakiskola várja a látogatókat. A programok mindhárom napon 15 órától kezdődnek.

TOTÓEREDMÉNYEK

MA

DR. EKE KÁROLY országgyűlési képviselő Kisteleken 10–12, Csengelén 13–14, Pusztaszeren 15–16 óráig;

VASÁRNAP

DÓCON 10–11, Sándorfalván 11–12, Forráskúton 13–14 óráig tart fogadóórát a város-, illetve községházakon.

HÉTFŐN

A MEGYE POLGÁRMESTEREINEK továbbképzése az újszegedi oktatási központban délelőtt 9 órakor kezdődik; a téma: a vízmű és a közművek.

A DUGONICS TÁRSASÁG délután 3 órai kezdettel tartja 4. felolvasó ülést a városháza alagsori klubtermében (Széchenyi tér 10.). Előadást tart dr. Balogh Tibor tanszékvezető főiskolai tanár A személyiség fejlődése címmel.

CSILLAG JÁNOS, a 8. számú választókerület képviselője 17–18 óráig a Főfaisori Általános Iskola ebédlőjében (volt Csikós Iskola);

DR. KOVÁCS BEÁTA, a 6. számú választókerület képviselője 17–18 óráig az Odessa II. számú Általános Iskolában (Herke utca);

MOLDOVÁN JUDIT, a 4. számú választókerület képviselője 17.30–19 óráig a Csongor téri Általános Iskolában;

DR. CSAPÓ BALÁZS, a 24. számú választókerület képviselője 17 óráig a Csáky utcai Általános Iskolában tart fogadóórát.

Vásárhelyen a belügyminiszter

A rendőrségről szóló törvényt első olvasatban elfogadta a kormány

Fehér kesztyűs rendőrök az utcákon, ünneplős katonák a város-házán – Hódmezővásárhelyen a külsőségekre is sokat adtak a magas rangú vendég tiszteletére. A polgárok képviselői többször is tudtára adták, hallottam jólértesült helybéliektől, szívesen látnák körükben Boross Péter belügyminisztert. Aki végre eleget tett szomszédaink meghívásának.

A belügyminiszter tegnapi vásárhelyi programját percnyi pontos-sággal ütemezték a házigazdák, mi sem természetesebb, hogy betart-hatatlannak bizonyult. Példának okáért az újságíróknak szánt fél-órás sajtótájékoztató is majd hatvan percre nyúlt. Kevés volt az idő, de egyetlen tervezett program sem maradt el. Boross Pétert a város-házán fogadták, ahol a helyi közigazgatási vezetőkkel tartott megbeszélést. A téma Vásárhely speciális – nem megyeszékhely, de megyei jogú város – helyzete, az abból adódó problémák felvetése, megvitatása volt. Ezután a bel-ügyminiszter zárt körben találko-zott a helyi MDF elnökségi tagjaival a párt irodáján. Onnan a vásárhelyi rendőrkapitányságra ment.

Az egyenruhások állománygyű-lésén elhangzottak ugyancsak zárt körben maradtak, bár a rendőrségi összejövetel eredetileg nyilvános lett volna. Az esti, városházán zajló sajtótájékoztatón az újságírók ez utóbbi változtatás okára is ma-gyarázatot kaptak.

Vásárhelyi tartózkodását ered-ményesnek minősítette a miniszter. Igen jó hangulatú, egyben kemény megbeszéléseken vettem részt, mondta. A rendőrségen szó esett olyan szakmai kérdésekről is, amelyek kifejezetten belügyi jellegűek, a nyilvánosságot kevésbé érdeklőek voltak. A város lakos-sága egyébként első kézből érte-

sülhetett, milyen benyomásokat szerzett a miniszter településükről, mert a helyi tévéstúdió élő adásban közvetítette a sajtótájékoztatón elhangzottakat. A kíváncsi vásár-helyiek például elégedetten konst-atálhatták, jól dolgozik a város rendőrsége. Igaz, vélte ezzel kap-csolatban Boross Péter, a statiszt-ikák nem mindig lehetnek mérv-adóak, a tény azonban az, hogy Csongrád megyében a vásárhelyi kapitányság a legeredményesebb. Ezt pedig nagyon is értékelni kell, mert a rendőrség felderítési mutatói általában rosszak, főként a vagyon elleni bűncselekmények elkövetői ússzák meg sajnos, rendre a fe-lőlősségrevonást. A rendőri tör-vényt első olvasatban elfogadta a kormány, bízta a jogszabály hiá-nyát firtató tudósítókat. Minthogy kétharmados többségi szavazat szükséges elfogadásához, a kö-vetkező hetekben a pártok kapják meg véleményezésre, hogy a lényeges megállapításokban egyet-értés születhessenek, már a parla-menti vita előtt.

Hódmezővásárhely lakossága Szegedéhez hasonlóan kénytelen nélkülözni a korszerű szennyvíz-tisztítót. Szomszédaink közgyűlése elfogadta az immár elenged-hetetlenül szükséges beruházást. A megvalósítás függ attól is, hogy megkapják-e a költségvetéstől kért hozzájárulást. A helybéli önkor-mánynyi vezérkar ez ügyben bírja a belügyminiszter támogatását. Aki legvégül lakossági fórumon vett részt.

(A belügyminiszter lapunknak adott nyilatkozatát hétfői számunk-ban olvashatják.)

M. E.

Szerepcsere,

avagy Bánk panasza

Rádiós és tévés lapszemlékből tudtuk meg tegnap, hogy egyik délutáni laptársunk cikket közöl a legújabb szegedi színházi „eseményről”: Gregor József, az operatagozat igazgatója Portlandben megírta levelét, amelyben lemond tisztségéről. Döntését az is motiválta, hogy a Szegedi Nemzeti Színház egyik neves énekművésze azzal vádolta meg a Szegedi Nemzeti Színház másik neves énekművészt, hogy ávós volt. Az írás címe: Éber Tiborc ádáz panasza Bánkról.

Nem kellett túl sokat gyötörni az agyunkat: az október 23-i ünnepi előadás előtt a tervek szerint Juhász József magánénekest köszöntötték volna, mivel 125-ik alkalommal énekelte Bánkot. De nem köszöntötték az előadás és a függöny előtt, hanem az előadás után, a függöny mögött. Ezen az előadáson Gyimesi Kálmán énekelte Tiborc szerepét.

Nagy Lászlót, a színház igazgatóját kérdeztük először: – Miért tértek el a tervezett ünnepi ceremóniától? – A rendező szervek kérésére. Fölhívtak telefonon és arról érdeklődtek, hogyan fog lezajlani az ünnepség.

– Ki hívta? – Nem szívesen mondom meg. Az az igazság, hogy utólag megállapodtunk, ha lehet ne fújjuk föl ezt a dolgot. Rosszindulatú áskálódásról van szó. Én szerettem volna nyugodt körülmények között átadni a színházat az utódoknak...

– Nem került szóba a telefonbeszélgetésben Juhász József személye?

– De igen, egy másik, későbbi beszélgetésben.

– Hogy ávós volt?

– Igen, ezt kérdezték, és azt válaszoltam, hogy nem tudom.

– Dr. Ványai Éva alpolgármester érdeklődött?

– De nem a saját jószántából. Kaptam egy baráti telefont is közben, arról értesített, hogy a színház egyik magánénekesé figyelmeztette az ün-nepséget rendező önkormányzat egyik vezetőjét, hogy politikai pro-vokáció lenne, ha Juhászt október 23-án a közönség előtt ünnepelnék. Megbeszéltem Juhász Józseffel, hogy csak az előadás után lesz köszöntő.

Dr. Ványai Éva alpolgármester:

– Gregor József állítólag lemondott; tud erről?

– Nem. De Gregor József annyiszor lemondott már...

– Miért kérte a színházigazgatót, hogy változtassák meg az október 23-i ünnepség tervezett menetét?

– Mert az a véleményem, hogy egy ilyen többszörös állami ünnepen ne legyen egyéni megemlékezés. Az előadás után egyébként Farkas László államtitkárral együtt én is köszöntöttem Juhász Józsefet.

– Mit tud Juhász József múltjáról?

– Nem ismerem a múltját.

Gregor Józsefet fölbresztettem; nyolc óra az időeltolódás, Portlandben hajnal volt, amikor csörgettem.

– Nem kívánok operaigazgató lenni a jövő évadtól, bárki lesz is a színházigazgató. A színház teljes morális szétzillesztéséhez nem asszisztálok. Nem óhajtom, hogy a személyem megalázó és gusztustalan hatalmi harcokban célpont legyen. Mert ha Juhász Józsefről ma azt lehet kiabálni, hogy ávós volt, akkor holnap énrólam azt mondják, HM-es voltam. Ő a belügyi kórusban énekel hajdan, én a Honvéd Együttesben kezdtem... Ahol előfordulhat, hogy az egyik énekes följelenti a másikat, hogy ávós volt – hát ehhez én nem adom a nevemet! Gyimesi Kálmán már engem is megérgalmazott azzal, hogy zsarolom az önkormányzatot...

– Szóval Gyimesi a „följelentő”?

– Semmi kétségem sincs. És ő irányítja ebben a városban a kulturális életet, mint az önkormányzat kulturális bizottságának elnöke! Én nem tudok együtt dolgozni ezzel a kulturális bizottsággal és önkormányzattal, amelyik dilettáns módon hoz egymásnak ellentmondó határozatokat a színházról.

Juhász Józseffel is telefonon beszéltem:

– Művész úr, muszáj föltennem egy szokatlan kérdést: ön ávós volt?

– 1949-ben besoroztak, 18 éves koromban. És az ávóhoz osztottak be. Először a zöld, aztán a kék ávóhoz. Mit tehettem volna? Énekeltem a bel-ügyi együttesben, aztán 53-ban fölvettek a Zeneakadémiára és attól fogva mindent megtettem, hogy leszereljenek. Elfélték 8 hónapra, négyet le is ültet, akkor végre leszereltek. Az én lelkiismeretem tiszta. Párttag is csak 60-ban lettem, amikor megkért Vaszy, hogy képviselje valaki a magánénekeseket is... Utasított annak idején Komócsin, hogy írjam alá a Gyimesi kiüntetési fölterjesztését... Féltünk Gyimesitől a pártállam alatt, annyiszor elmondta, hogy ti kis pártkukacok ugrálhattok, valamit csinálni ügyis csak nekem van lehetőségem... Mindig is a legfőbb pártvezetők voltak a barátai. Mégis csak borzasztó, hogy most ugyanúgy az ő mocskolódásaitól kell félnünk, mint a múlt rendszerben.

Gyimesi Kálmánt a Habsburg Ottó látogatása alkalmából tartott ünnepi közgyűlés után értem el:

– Igaz, hogy figyelmeztette az alpolgármestert, hogy Juhász József ávós volt, ezért nem kellene október 23-án köszönteni?

– Nem mondtam ilyet. Engem telefonon figyelmeztettek, hogy pártbizottsági tag volt, hogyan látom én azt, hogy éppen 23-án köszöntik? Bejöttem a városházára és itt már ezen ment a vita, az alpolgármesternő azt fontolgatta, hogy be kellene tiltani az előadást. Még én csitítottam őket, hogy csínján kell bánni az ilyesmivel. Az előadás után magam is gratuláltam Juhász Józsefnek.

SÜLYOK ERZSÉBET

Ha péntek, akkor Szieszta

Aki tegnap 12 és 16.15 óra között a képernyő elé ült és a Magyar Televízió szegedi adására kapcsolt, az tudja: sikerrel rajtolt a körzeti tévé új információs közszolgálati és szórakoztató magazinműsora, a Szieszta. Az adás, amint azt már megírtuk, mostantól minden pénteken ugyanabban az időpontban jelentkezik, és híradásaiban, kommentáiraiban a világ- és az ország legfontosabb eseményei mellett a Szeged-központú dél-alföldi régió történéseit dolgozza fel. A Szieszta stábjá mindehhez szerkesztőségünkben keresett – és talált – partnert; a műsor hírmagazinja és rövid hírósszefoglalói a Délmagyarországban készültek. Képünk a Déli Videokronika felvételének előkészületeit rögzítették, a kiküldött stábot, abban a pillanatban, amely után a napi munka rendes menete egy időre felbolydult a szerkesztőségben.

A kép és az adás kapcsán még csak annyit: olvasóinkkal jövő pénteken újra találkozunk a képernyőn is – a Szieszta műsorában.

*

Ismét kárrendezési fórumot rendez a Szeged TV-stúdió. Ezúttal az elmúlt hónapok kárigény-bejelentéseinek tapasztalatairól lesz szó, de a műsorvezető és a stúdióvendégek már tanácsokat adnak majd a földhöz való hozzájutás mikéntjéről, a licitálás módszereiről.

A csütörtöki adás vendége lesz dr. Túttós Sándor államtitkár, az Országos Kárrendezési Hivatal helyettes vezetője is. Kérjük azokat, akiknek az előbbi témákkal kapcsolatosan észrevételük, kérdésük van, csütörtökön délig írásban juttassák el a szegedi stúdió címére, Pf.: 431, vagy a 6212-715-ös telefonszám üzenetregizitóján. Az adás ideje alatt élő telefonvonalon is lehet kérdéseket feltenni.

